

Андрій Мельник

"Найкраща людина, яку українці можуть мати за вождя".

Підготувала: Микитюк Вікторія

10-А

Предмет: Історія України

Вчитель: Ліщинська Стефанія Миколаївна

Народився А.Мельник 12 грудня 1890 року в селі Воля Якубова неподалік Дрогобича, що на Львівщині. Основи національної свідомості й патріотизму сформувалися в рідній оселі, де особливо шанували Івана Франка, та наслідували живий приклад батька, який був не лише добрим господарем, а й відомим громадським діячем.

Бойовий гарт отримав у легіоні Українських Січових Стрільців, який під час Першої світової війни воював проти російської армії на території Галичини. Саме там проявився його непересічний талант як військового організатора. Спочатку А.Мельнику довірили керівництво чотою, а згодом він очолив сотню стрільців УСС.

(Знак усусів)

У бою за Бережани на горі Лисоня Андрій Мельник потрапив у російський полон та був інтернований до с. Дубовиці під Царицином. У концтаборі над Волгою він знайомиться з Євгеном Коновальцем. Коли у 1917 році в Києві загорівся вогонь української революції, Мельник і Коновалець втікають з полону і включаються у боротьбу за відродження національної держави.

Характерна деталь - обидва побратими, незважаючи на зміни урядів і метаморфози політичного життя, наполегливо розбудовували українську військову силу, оскільки були переконані, що здобути й утримати державність можна тільки тоді, коли є боєздатна й патріотична армія.

У "послужному списку" тих часів у А. Мельника не має "політичних посад", лише - військові: заступник командира Осадного Корпусу Січових Стрільців, виконуючий обов'язки командира корпусу УСС, начальник штабу Окремого Загону Січових Стрільців, начальник Штабу Дієвої Армії УНР, помічник коменданта групи Січових Стрільців. У грудні 1918 року А. Мельнику було присвоєно військове звання отаман Армії Української Народної Республіки.

На відміну від багатьох своїх сучасників, які після поразки УНР впали у відчай та апатію, Андрій Мельник знайшов у собі сили не втратити оптимізм і віру в Українську державу. Уже на еміграції, в Галичині, разом з Є.Коновальцем він береться за організацію Української Військової Організації, предтечі ОУН, зокрема стає крайовим комендантом УВО.

У квітні 1924 А.Мельник був заарештований та чотири роки провів у польській в'язниці. Після звільнення деякий час працював управителем маєтностей митрополита Української греко-католицької церкви Андрея Шептицького.

Обставини склалися так, що після трагічної загибелі першого голови ОУН полковника Є. Коновальця, яка сталася внаслідок терористичного акту, здійсненого агентом НКВД Судоплатовим у Роттердамі, А.Мельнику довелося очолити організацію, яка на початку двадцятого сторіччя сконцентрувала у собі майже весь революційний потенціал української нації.

Андрій Мельник очолив ОУН згідно з усім заповітом Євгена Коновальця. Його

завданням було зберегти ОУН як загальнонаціональну силу, спроможну усіма доступними методами і засобами боротися проти ворогів українського народу і шляхом національної революції здобути Українську Самостійну Соборну Державу. Як голова ОУН він користувався великим авторитетом. Полковнику Мельнику давалися найкращі характеристики.

Поет Євген Маланюк називав його "Людиною із шовку і сталі"; відомий ідеолог націоналізму Микола Сціборський: "Це одна з корінних постатей Визвольних Змагань. Кому ж як не йому, їх продовжувати? А для продовження треба досвіду. Історія не визнає імпровізації."; ветеран Армії УНР Роман Сушко: "Це велика людина, яка ніколи не підвела".

Завжди стриманий Олег Ольжич, коли мова заходила про Мельника, не приховував емоцій: "Треба вміти за одне слово витерпіти ламання ребер, щоб говорити про витримку революціонера... Авжеж, це не вождь типу Євгена Коновальця, менше від нього стратег і політик. Це по характеру - шеф штабу, але людина, яка ніколи не ламалась і має відчуття суті історії".

Належним авторитетом користувався А. Мельник у церковних колах. Так про нього згадував архієпископ УГКЦ Іван Бучко: "Полковник Мельник - це найкраща людина, якого українці можуть мати за вождя. Працьовитий, побожний і шанований усіма - він мало говорить, зате робить... Він ніколи не зводить довір'я... Андрій Мельник має довір'я серед народу і народ гордий на нього".

Навіть після розколу ОУН в 1940 році, коли від Організації відійшло чимало націоналістів, в основному так званих "краєвиків", вірність полковникові зберегли майже усі визначні постаті національно-визвольного руху, серед яких Юліан Вассиян - ідеолог ОУН, автор програмних документів установчого Конгресу Українських Націоналістів у Відні 1929 року; Микола Сціборський - автор "Націократії", яка стала наріжним каменем у системі ідеологічних засад українського націоналізму. Це і Микола Капустянський, Дмитро Андрієвський, Євген Онацький та низка інших відомих діячів, що зайвий раз підтверджує непересічність постаті Андрія Мельника.

Справжнім випробуванням для А.Мельника стали події в Карпатській Україні 1939 року. Революційний зрив на Срібній Землі, постання Карпато-Української Держави, і як наслідок - кардинальні зміни на політичній карті Європи - все це вимагало адекватної постави ОУН та її нового голови А.Мельника.

Ідея державності Карпатської України була сприйнята А.Мельником як логічний та закономірний результат боротьби українського народу за свою національну незалежність. А тому кращі кадри ОУН були кинуті на Закарпаття, у сам вир

боротьби.

Загалом героїська постава членів ОУН, збройний спротив карпатських січовиків мадярській окупації засвідчили, що український народ готовий до рішучих дій в ім'я самостійності України.

З початком Другої світової війни виникли умови для активнішої діяльності ОУН в Україні. Однак розбіжності в оцінках політичної ситуації спричинилися до розколу ОУН. Мотивуючи необхідність рішучіших, "революційних" дій, Степан Бандера у 1940 році очолив "Революційний Провід ОУН".

У роки німецької окупації України А.Мельник перебував спочатку під домашнім арештом, а з лютого 1944 року був ув'язнений в концтаборі Заксенхаузен. Проте його ув'язнення не вплинуло на активність ОУН.

Перші похідні групи ОУН вирушили в Україну влітку 1941 року одразу ж після початку радянсько-німецької війни. При цьому керівництво ОУН особливу увагу приділяло так званим "Осереднім і Східнім землям", які понад двадцять років перебували під більшовицькою окупацією. Туди направлялися провідні й найкращі сили ОУН.

Загалом на схід вели три дороги. Північна похідна група ОУН йшла шляхом Дубно-Шепетівка-Житомир-Київ-Полтава-Харків. Середня - Проскурів-Вінниця-Умань-Дніпропетровськ-Донбас. Південна пролягала з Вінниці на Одесу та Миколаїв. Рух на Київ очолив О.Ольжич, відомий український вчений і поет, заступник голови ОУН.

Саме О.Ольжич виступив з ідеєю створення у Києві Української Національної Ради, яка згодом стала важливим державницьким інститутом поневоленої України. Українська Національна Рада постала на початку жовтня 1941 року на велелюдних зборах у Києві. Очолив УНРаду професор Микола Величківський. За своєю структурою та політичною спрямованістю УНРада нагадувала Центральну Раду часів Української Народної Республіки. Це символізувало спадкоємність державницької традиції.

УНРада складалася зі 130 делегатів, які представляли всі українські землі. та не була однопартійною формацією. До її складу увійшли члени різних політичних напрямів: від гетьманців до націоналістів. Керівним ядром стала президія, до якої, крім професора М.Величківського, увійшли інженер Антон Баранівський, геолог Іван Дубина і член проводу ОУН Осип Бойдуник.

Установчі Збори ухвалили Декларацію, та Відозву автором якої був О.Ольжич і де було сформульовано основні завдання УНРади, а саме: належно

репрезентувати український народ перед німецькими чинниками, що перебувають в Україні; поборювати більшовицьку пропаганду й агітацію серед населення; доступними засобами поборювати більшовицьку диверсію і саботаж; виховувати молодь фізично і духовно на добрих громадян; утверджувати громадсько-суспільні цінності: розвивати національну культуру і освіту, відбудовувати церковно-релігійне життя, економіку, сільське господарство.

Постання УНРади привітали найавторитетніші на той час українські діячі, серед яких митрополит Андрей Шептицький, колишній президент Карпатської України Августин Волошин, а також голова ОУН Андрій Мельник.

Після поразки національно-визвольних змагань А. Мельник доклав чимало зусиль, щоб згуртувати розрізнені політичні формації за кордоном. Так, у 1948 році було створено нову Українську Національну Раду, куди увійшли політичні сили, що визнавали Акти 22 січня 1918 і 1919 років, якими було проголошено Українську Народну Республіку як незалежну й соборну державу українського народу.

Зусиллями А.Мельника світове українство об'єдналося у Світовому Конгресі Вільних Українців як понадпартійній інституції, що упродовж тривалого часу репрезентувала інтереси українства. Тим самим на практиці реалізувалася одна із засад українського націоналізму - змагати до соборності й національної солідарності, допомагати силам спротиву в Україні.

Свій земний шлях полковник А. Мельник завершив 1 листопада 1964 року у Клерво, що на території князівства Люксембургу, де і похований.